

Poëzie

*Losse blaadjes
in een
glazen doos*

*om te ruiken
hoe de tuin was
mét die roos*

Katleen Durthoo

Uit: 'Kruimels op de vloer' – Bakermat 1998

Hoe moeilijk is 'poëzie' te definiëren? Met een synoniem? Haast onmogelijk! Met een omschrijving? Wellicht wel, maar dan zit niet iedereen op dezelfde golflengte. Zelf gebruik ik vaak de omschrijving 'een regenboog van gevoelens'. Communicatie – en daarvoor is poëzie toch een middel bij uitstek – is toch zoveel meer dan woorden gebruiken om emoties te ventileren! Poëzie zit ook in dans, theater, beeld- of schilderkunst... En waarom niet in de stilte van het bos of het ruisen van de golven? Het is een aftasten van de omgeving om mét die omgeving in communicatie te gaan, er stil van te worden, begrip te voelen of zoveel – niet altijd te duiden – meer. Mooi vond ik de uitspraak van strafpleiter Walter Van Steenbrugge, in 'Nieuwe Feiten' op Radio 1, die na een moeilijk proces naar een dichtbundel grijpt en dit verwoordt als het 'Even nippen aan de kaviaar van de taal.' Erg raak geformuleerd, wellicht ook eigen aan een jurist. Maar waarom zou niet iedereen in een beeldende taal poëzie kunnen definiëren. Alle antwoorden moeten juist kunnen zijn als die vanuit een persoonlijk aanvoelen en niet met een zogenaamd lachertje (als camouflage) geformuleerd worden. Is poëzie niet de 'aller-individueelste expressie van de aller-individueelste emotie', zoals schrijver Willem Kloos (1859-1938) het destijds formuleerde? Dichterbij vond ik het gedicht van Katleen Durthoo die als 19-jarige een sprekend gedicht maakte dat we voorzichtig en omzichtig proberen af te tasten. Want zó teder en zó fragiel! Schoorvoetend als het ware, stap voor stap laat ze 'losse blaadjes' vallen. Als uit een dagboek – losgescheurd van de dagelijkse werkelijkheid – geeft de jonge volwassene zich stilaan bloot 'in een' – wat klinkt het aarzelend! – 'glazen doos'. En hier voelen we de spontaneïteit, want het glas is doorzichtig, maakt de persoon herkenbaar ook. Op het vierde vers, de witregel, voelen we echter een aarzeling. Zou ik verder vertellen? Begeef ik me op glad terrein waar je mijn nabijheid al kan 'ruiken'? De laatste verzen vormen een pointe, zetten een punt achter een verleden waar ze komaf mee maakt. Verwijst 'tuin' naar de jeugd, naar de huiselijke sfeer waar het samenzijn 'mét' anderen het zo fijn maakte? De dichter gebruikt de verleden tijd 'was' om een gemis uit te drukken. Wijst 'roos' op de schoonheid die ze – met de doorns eraan vast – met zich mee kan en wil dragen? Alweer (h)eerlijk hoe een dichter de lezer de kans geeft het verhaal aan te vullen! Daar geeft een open einde ons de kans toe. 'Poëzie' is een gedicht om te herlezen en zo de eigen horizon en die van anderen te ontdekken. (HVdS)